

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

การศึกษานั้นเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยการศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปในทางที่ดี ฝึกมนุษย์ให้เกิดกระบวนการคิด เกิดทักษะในการปฏิบัติ สามารถวิเคราะห์ปัญหาและหาวิธีการแก้ปัญหาต่างๆได้ (มะแอน ราโอบ, 2550 : 1) การศึกษานั้นทำให้เกิดการพัฒนาทางสติปัญญาและความมีเหตุผลเพื่อให้เกิดความรู้และความสามารถที่จะคิดเป็น ตลอดจนมีความรับผิดชอบและสมรรถภาพทั้งปวง อันจะเป็นเครื่องมือในการดับทุกข์หรือแก้ปัญหาและปรับปรุงสภาพของสังคมและของตัวมนุษย์ ทำให้เกิดคุณธรรมและศีลธรรมขึ้นในใจสำหรับช่วยสร้างสัมพันธ์อันดีในหมู่มนุษย์ก่อให้เกิดสันติสุขในสังคม นอกจากนี้การศึกษายังทำให้มนุษย์เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ปรับตัวทันต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอีกด้วย

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญของการศึกษา ต้องศึกษาค้นคว้าหาความเข้าใจให้ถูกต้องเพื่อการดำรงชีวิตประจำวันทั้งในด้านหลักศรัทธาและธรรมวินัย เพื่อการปฏิบัติตามบทบัญญัติตามศาสนาอิสลามได้กำหนดไว้ ท่านศาสดามุฮัมมัด คือตลอดลุลฮะดีษอะลัยฮะซัลลัม หรือ ซ.ล. (ขอความสันติสุขจงมีแต่ท่าน) ได้กล่าวว่า “จงแสวงหาความรู้ แม้จะต้องไปไกลถึงเมืองจีน” และยังได้กล่าวอีกว่า “หมีกของนักปราชญ์นั้นสำคัญกว่าเลือดของผู้พลีชีวิตเพื่อศาสนา” (บรรจง บินกาชัน, 2542 : 61)

ปวงปราชญ์ชะรีอะฮ์หรือบทบัญญัติ (อาลี อีซา, 2520 : 15-16) ได้ลงมติเห็นพ้องต้องกันว่า ผู้นับถือศาสนาอิสลามจะต้องแสวงหาตามบทบัญญัติศาสนาซึ่งมีอยู่สองประเภทด้วยกัน คือ

1. ประเภทฟิรฎูฮัยน คือ จำเป็นต้องศึกษาทุกคน ไม่พออนันต์ให้คนใดที่จะไม่รู้ในเรื่องนี้ได้เลย อันเป็นสิ่งที่มนุษย์จำเป็นต้องเรียนรู้ในการดำรงไว้ซึ่งศาสนาของตน และจะให้พระเจ้าเป็นผู้ให้การปฏิบัติของเขา การศึกษาดังกล่าว ได้แก่ หุกุมต่างๆ (กฎเกณฑ์) ที่เกี่ยวกับการอิบาดะฮ์ (เคารพภักดี) และศึกษาหุกุมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อกัน (มุอามาลาต) นอกจากนี้บรรดาผู้ประกอบอาชีพใดๆ จำเป็นต้องมีความรู้ในอาชีพนั้นเพื่อจะได้ไม่ทำสิ่งที่ต้องห้ามในศาสนาอิสลาม

2. ประเภทที่เป็นฟิสิกส์ฟายะฮ์ คือ สิ่งที่สังคมต้องการโดยไม่พิจารณาเป็นรายบุคคล เช่นการศึกษา การอุตสาหกรรมที่ประชาชนต้องการ ศึกษาวิชาชีพที่จำเป็นแก่คนทั้งหลาย ได้แก่ การเย็บปักถักร้อย การแพทย์ และการทอผ้า ทั้งนี้ตามแต่ความต้องการของประชาชน หากไม่มีใครในหมู่คณะเรียนกันเลยทุกคนก็จะต้องได้รับโทษด้วยกัน

ดังนั้นการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลามหรือเรียกว่า “มุสลิม” เพราะสิ่งแรกที่มุสลิมต้องศึกษา คือ หลักศรัทธา ความมีอยู่และคุณลักษณะของพระเจ้า เป็นการศึกษาที่มุสลิมทุกคนต้องเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ส่วนวิชาความรู้ทางสังคมต้องศึกษาตามความถนัดและโอกาสสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล เพื่อจะได้ใช้เวลาให้เกิดคุณค่าแก่สังคม

จังหวัดปัตตานีเป็นหนึ่งใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีลักษณะทางสังคมแบบพหุสังคม (Plural society) กล่าวคือ มีประชากรประกอบด้วยชาวไทยพุทธเป็นส่วนน้อยและชาวมุสลิมเป็นส่วนใหญ่ ในด้านการศึกษาเป็นที่ยอมรับในวงการของผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาศาสนาอิสลามว่าเป็นแหล่งที่มีความรู้ทางศาสนาอิสลาม (สุวิชา ยี่สุนทร, 2533 : 10) ทำให้ชาวไทยมุสลิมให้ความสำคัญในการเรียนรู้ศาสนาที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ดังนั้นผู้ปกครองจึงนิยมส่งบุตรหลานไปศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหรือที่เรียกว่า “โรงเรียนปอเนาะ” มีการแบ่งชั้นเรียน มีชุดเครื่องแบบนักเรียนและกำหนดระยะเวลาการศึกษาหรือที่เรียกเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตามมาตรา 15 (1) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ซึ่งโรงเรียนประเภทนี้จะจัดสอนอิสลามศึกษา และวิชาสามัญตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนปอเนาะบางแห่งจะเน้นวิชาศาสนาอิสลามเป็นหลักและวิชาสามัญเป็นรอง นักเรียนส่วนหนึ่งเลือกศึกษาต่อวิชาศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจนถึงระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลาย โดยมีเป้าหมายเพื่อศึกษาต่อด้านศาสนาในต่างประเทศ เมื่อสำเร็จการศึกษา จะกลับมาเป็นผู้นำศาสนา ครูสอนศาสนา มีจำนวนน้อยมากที่ประกอบอาชีพของรัฐ อย่างไรก็ตามในพื้นที่จังหวัดปัตตานีและจังหวัดใกล้เคียงมีมหาวิทยาลัยที่ดำเนินการจัดตั้งสถาบันการศึกษาศาสนาอิสลามระดับสูงในมหาวิทยาลัย อาทิ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา และมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ซึ่งเป็นแหล่งที่ไม่ได้รับความสนใจสำหรับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับอิสลามศึกษาตอนปลายเท่าที่ควรที่จะเลือกศึกษาต่อด้านศาสนา

ในปีการศึกษา 2551 จังหวัดปัตตานีมีนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายและไปศึกษาต่อต่างประเทศจำนวน 190 คน ได้แก่ ประเทศอียิปต์ ซีเรีย คูเวต ซาอุดีอาระเบีย ชูแดน จอร์แดน และมาเลเซีย (สำนักงานคณะกรรมการอิสลามจังหวัดปัตตานี, 2553) และในปีการศึกษา 2552 นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,860 คน (สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี, 2553) และไปศึกษาต่อมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

จำนวน 353 คน คิดเป็นร้อยละ 18.97 (สำนักงานคณะกรรมการอิสลามจังหวัดปัตตานี, 2553) สำหรับปีการศึกษา 2553 มีนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในจังหวัดปัตตานี จำนวน 9,472 คน (สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี, 2553)

อำเภอปะนาเระเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดปัตตานี ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายมลายูนับถือศาสนาอิสลามและมีการแต่งกายตามแบบของประชากรมลายู มีประเพณี วัฒนธรรมตามแบบอิสลาม พูดภาษามลายูและภาษาลันไต้เง๊ะเห (ตากใบ) ด้านการศึกษาในอำเภอปะนาเระมีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเปิดทำการสอนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลาย มีนักเรียนทั้งอยู่ประจำและไปกลับ ได้แก่ โรงเรียนอัลยามีมะหฺ์อัลอิสลามียะหฺ์ โรงเรียนอะเคร์รอชะหฺ์อิสลามียะหฺ์และโรงเรียนสมบูรณฺ์ศาสนอิสลาม สำหรับโรงเรียนที่มีนักเรียนอยู่ประจำทั้งหมด คือ โรงเรียนวัฒนธรรมอิสลาม

ในปีการศึกษา 2552 นักเรียนที่สำเร็จระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในอำเภอปะนาเระมีจำนวน 175 คน และไปศึกษาต่อต่างประเทศ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 21.71 สำหรับนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อต่างประเทศในอำเภอปะนาเระ จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 78.29 เข้าศึกษาต่อตามสถาบันปอเนาะในเขตสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีการเรียนการสอนศาสนาอย่างเดียว จนได้เป็นผู้นำ ครูสอนศาสนา ประกอบอาชีพทั่วไปหรือไปศึกษาต่อต่างประเทศเมื่อมีความพร้อมด้านความรู้ศาสนา สำหรับปีการศึกษา 2553 มีนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในอำเภอปะนาเระ จำนวน 690 คน คิดเป็นร้อยละ 7.28 (สำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอปะนาเระ, 2553) ปรากฏการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ไปศึกษาต่อต่างประเทศและมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี สะท้อนให้เห็นถึงนักเรียนต้องการศึกษาด้านศาสนา ต้องไปศึกษาต่อในต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศตะวันออกกลาง ในอนาคตการศึกษาด้านศาสนาในระดับมหาวิทยาลัยของไทยอาจถูกมองถึงคุณภาพน้อยกว่าต่างประเทศ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อครอบครัวของนักเรียนบางครอบครัวที่ต้องการหาทุนการศึกษาจึงอาจทำให้เกิดภาระหนี้สินตามมา

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ความสนใจในการศึกษาต่อต่างประเทศของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและเปรียบเทียบความสนใจการศึกษาต่อต่างประเทศของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่มีปัจจัยแตกต่างกัน ซึ่งผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในด้านการวางแผนการศึกษาของประเทศไทยต่อไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “ความสนใจในการศึกษาต่อต่างประเทศของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเสนอตามลำดับดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับความสนใจ
2. เอกสารเกี่ยวกับการศึกษา
3. เอกสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อ
4. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อ

1. เอกสารเกี่ยวกับความสนใจ

1.1 ความหมายของความสนใจ

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (มานิต มานิตเจริญ, 2543 : 922) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความสนใจ หมายถึง ที่ง เอาใจใส่ ชอบ และความสนใจยังเป็นสิ่งที่เกิดจากแรงจูงใจ ทำให้เกิดความต้องการต่อบุคคล สิ่งของหรือกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้ผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามความสนใจนั้นๆ ความสนใจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดกระบวนการขั้นแรกของการเรียนรู้ ดังนั้นมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของความสนใจไว้ต่างๆ ดังนี้

วิไลพร คำสะอาด (2542 : 25) ให้ความหมายว่า ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบและเอาใจใส่ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้พบเห็นในการทำงาน ความอยากรู้อยากเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งแสดงออกโดยการขวนขวายที่จะเข้าร่วมหรือติดตามกิจกรรมต่างๆ เป็นความรู้สึกที่โน้มเอียงในการที่จะเลือกทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจะเสาะหาสิ่งสนใจด้วยความตั้งใจและยอมรับในคุณค่าของสิ่งนั้นๆ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 24) ได้กล่าวถึงความสนใจไว้ว่า ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึก ชื่นชอบกิจกรรมหนึ่งมากกว่ากิจกรรมอื่นๆ เป้าของความรู้สึกเป็นกิจกรรม ดังนั้นความรู้สึกใดๆ ที่มีต่อเป้าที่เป็นกิจกรรม ถือว่าเป็นความสนใจ

ราไพ ศรีทองอ่อน (2544 : 4) ได้ให้ความหมายของความสนใจไว้ว่า ความสนใจ หมายถึง อาการที่แสดงออกมาจากความรู้สึกชอบเอาใจจดจ่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

แสดงออกถึงความอยากรู้ อยากร่วมสัมผัส กระตือรือร้นในการกระทำในสิ่งนั้นๆ นอกจากนี้ความสนใจยังมีอิทธิพลในการที่จะทำให้การกระทำนั้นบรรลุถึงจุดมุ่งหมายอีกด้วย

ทิสาวุฒิ โชนินิสารณ (2545 : 9) ได้กล่าวถึงความสนใจไว้ว่า ความสนใจ เป็นแรงกระตุ้นและเป็นพลังที่จะผลักดัน หรือจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมใดๆ หรือเลือกกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ตนชอบ อีกทั้งยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการปฏิบัติหน้าที่การงานให้สำเร็จลุล่วงได้ดี

รัชนีกร เจริญทอง (2545 : 21) ได้ให้ความหมายของความสนใจไว้ว่า ความสนใจ หมายถึง ลักษณะที่จิตใจถูกชักนำให้มีความผูกพันและจดจ่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รวมถึงความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ และการจัดสิ่งแวดล้อมให้กับตน

Crites (อ้างถึงในวรรณคดี แก้วเก่า, 2541 : 10 อ้างถึงใน วัชรภรณ์ พรหมรักษ์, 2548 : 11) ได้ประมวลความหมายของความสนใจจากทฤษฎีของความสนใจและการพัฒนาการของความสนใจซึ่งส่วนใหญ่ได้พัฒนาขึ้นใน ค.ศ. 1930, 1940 และ 1950 เป็นต้นมาและสรุปได้เป็น 6 แนวคิดดังนี้

1. ความสนใจเป็นสิ่งที่ได้มาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ต่างๆ
2. ความสนใจเป็นการแสดงออกของวิถีทางในการปรับตัว
3. ความสนใจเป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งของอัฒมโนทัศน์
4. ความสนใจเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ
5. ความสนใจเป็นแรงจูงใจ
6. ความสนใจเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดด้วยปัจจัยหลายประการ

จากความหมายสรุปได้ว่า ความสนใจ หมายถึง กระบวนการขั้นแรกของการรวบรวมข้อมูลจากสิ่งเร้าที่ตรงกับความต้องการหรือเกิดจากแรงจูงใจ ทำให้เกิดจิตใจที่จดจ่อต่อบุคคล สิ่งของ กิจกรรม ทำให้สภาวะของร่างกายและจิตใจพร้อมที่จะรับข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนถือว่าเป็นกลุ่มหนึ่งเมื่อเกิดความสนใจรับข้อมูลและมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความประสงค์ต่อข้อมูลที่ได้รับ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน การศึกษาต่อ และการทำงานนอกเวลา ซึ่งความสนใจของนักเรียนนับเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้เกิดแรงจูงใจภายใน

1.2 ความสำคัญของความสนใจ

ความสนใจเป็นคุณลักษณะที่สำคัญต่อมนุษย์ทุกคน และส่งผลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพดังที่นักวิชาการได้ศึกษาไว้ ดังนี้

วรรณิ โสภประยูร (2534 : 91) กล่าวว่า ความสนใจ เป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้คน มีความตั้งใจต่อการประกอบกิจกรรมต่างๆ อันเป็นผลทำให้บุคคลสามารถประกอบกิจกรรมนั้นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พัชรี เจตน์เจริญรักษ์ (2537 : 3) กล่าวว่า ความสนใจ เป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่สามารถส่งผลถึงความพร้อมในการเรียนรู้ ซึ่งรวมไปถึงการเริ่มเรียนสิ่งต่างๆ ต่อไป

สรุปได้ว่า ความสนใจ มีความสำคัญต่อมนุษย์ทุกคน ไม่ว่าจะอยู่สถานภาพใดก็ตาม เช่น ความสนใจที่มีความสำคัญต่อนักเรียน เพราะนักเรียนเป็นสถานภาพที่พร้อมที่จะสนใจทุกอย่าง ถ้า นักเรียนเหล่านี้มีความสนใจสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้ว ก็จะเป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้นักเรียนมีความ ตั้งใจประกอบในสิ่งนั้น

1.3 ลักษณะและองค์ประกอบของความสนใจ

วนิช บรรจง และคนอื่นๆ (2516 : 32-33 อ้างถึงในมลธิรา มีทรัพย์, 2547 : 13) อ้างถึง คุณลักษณะของความสนใจมีดังนี้

1. ความสนใจเป็นความรู้สึกหรือเจตคติที่เข้มข้นอยู่ในวงแคบ คือ คนเราจะต้องมีความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นอย่างไร
2. ความสนใจเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล คนหนึ่งอาจมีความสนใจต่อสิ่งหนึ่งแต่ คนหนึ่งอาจจะไม่สนใจต่อสิ่งนั้นเลยก็ได้
3. เมื่อมีความสนใจ บุคคลย่อมมีความมุ่งหมายต่อสิ่งนั้นและเอาใจใส่จดจ่อต่อสิ่ง ที่คนสนใจ
4. เมื่อเกิดความสนใจต่อสิ่งใดแล้ว บุคคลย่อมมีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ต่อสิ่งนั้นเช่น ต้องการอยากรู้อยากเห็นให้มากขึ้น ต้องการที่จะทำเป็น เป็นต้น
5. บุคคลย่อมมีความมุ่งมั่น ที่จะทำให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย ถ้ามีความสนใจต่อ สิ่งนั้นอย่างแท้จริง

ราไพ ศรีทองอ่อน (2544 : 5) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความสนใจว่า ความสนใจเป็น องค์ประกอบสำคัญขององค์ประกอบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของผู้เรียน เพราะความสนใจจะมีส่วน ช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะบรรลุในสิ่งที่มุ่งหมาย อย่างไรก็ตาม ยังมีตัวแปรที่เกี่ยวข้อง กับความสนใจของผู้เรียนที่สำคัญคือ ความสนใจของครอบครัว ความสำเร็จในวิชาเรียนหรือในงาน ข้อมูลข่าวสารที่แวดล้อมผู้เรียน สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความสนใจในการเรียนของผู้เรียน

จากลักษณะของความสนใจที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความสนใจมีความสัมพันธ์กับ องค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ ความพร้อม หมายถึง ความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ และสภาพแวดล้อม

ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ความพร้อมเป็นสิ่งสำคัญและมีผลต่อเจตคติที่ดีต่อการเรียนหรือการเรียนรู้ในสิ่งนั้นๆ เมื่อนักเรียนเกิดความสนใจในสิ่งใดก็ตาม ทำให้เกิดแรงจูงใจภายในและผลักดันจนทำให้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ต้องการ

1.4 การวัดความสนใจ

การวัดความสนใจสามารถกระทำได้ในลักษณะต่างๆ เนื่องจากความสนใจเป็นแรงผลักดันที่กระตุ้นให้บุคคลกระทำการหรือแสดงพฤติกรรมออกมา ถ้าต้องการวัดความสนใจของบุคคลใด จะสามารถวัดหรือประเมินได้จากการกระทำในการแสดงพฤติกรรมออกมาของบุคคลนั้น

(รวิวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์, 2523 : 25 อ้างถึงใน อำพร ศรีทรัพย์, 2540 : 15)

กมล สุคประเสริฐ (2516 : 152 อ้างถึงใน อำพร ศรีทรัพย์, 2540 : 15) ได้กล่าวถึงวิธีวัดความสนใจโดยใช้สเกล โดยกำหนดเนื้อหาว่า จะวัดความสนใจด้านใด และเขียนคำถามหรือข้อกระทงตามเนื้อหานั้น ตัวเล็อกเป็น 5 ระดับ ชอบมากที่สุด ชอบมาก เฉยๆ ไม่ชอบ ไม่ชอบเลย

Jager and Frochlick (1947 : 12-14 อ้างถึงใน อำพร ศรีทรัพย์, 2540 : 15) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการวัดความสนใจว่าอาจทำได้ 4 ประการ คือ

1. สังเกตความเป็นไปของแต่ละบุคคล
2. พิจารณาความสนใจต่างๆ ที่แต่ละบุคคลแสดงออก
3. ศึกษากิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลนั้นควรกระทำ
4. ใช้แบบสำรวจความสนใจ (Interest Inventory) วัดโดยตรง

จะเห็นว่าการวัดความสนใจให้ได้ผลที่ถูกต้องนั้นเป็นเรื่องยาก เพราะความสนใจแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันและขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการเช่น สติปัญญา อายุ เพศ สิ่งแวดล้อม ประสบการณ์เดิม การพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ สภาพทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา และการประกอบอาชีพ

1.5 ทฤษฎีเกี่ยวกับความสนใจ

เมื่อมนุษย์มีความสนใจและต้องการเกิดขึ้น โดยที่ความสนใจจะเป็นตัวกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเพื่อไปสู่ความต้องการในสิ่งนั้น ดังนั้นถ้าเข้าใจความต้องการของมนุษย์ก็สามารถอธิบายถึงเรื่องแรงจูงใจของมนุษย์ได้เช่นเดียวกัน ในเรื่องความต้องการ (Need) ของมนุษย์ ถ้าเรามีความเข้าใจเรื่องความต้องการของมนุษย์แล้ว เราจะสามารถเข้าใจ พื้นฐานพฤติกรรมของมนุษย์ได้มากยิ่งขึ้น

ความต้องการของมนุษย์ตามแนวความคิดของมาสโลว์ (Maslow) มาสโลว์ (ครูบ้านนอก ดอทคอม : 2550) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ชั้นเรียงตามลำดับดังนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางกาย (Physiological Needs) คือ ความต้องการปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต

ขั้นที่ 2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety and Security Needs) คือ ความต้องการที่จะมีชีวิต ที่มั่นคง ปลอดภัย

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม (Love and Belonging Needs) มนุษย์ เมื่อเข้าไปอยู่ในกลุ่มใดก็ต้องการให้ตนเป็นที่รักและยอมรับในกลุ่มที่ตนอยู่

ขั้นที่ 4 ความต้องการได้รับการยกย่องจากผู้อื่น (Self-Esteem Needs) เป็นความต้องการในลำดับต่อมา ซึ่งความต้องการในขั้นนี้ถ้าได้รับจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจใจตนเอง

ขั้นที่ 5 ความต้องการในการเข้าใจและรู้จักตนเอง (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการชั้นสูงของมนุษย์ ซึ่งน้อยคนที่จะประสบได้ถึงขั้นนี้

มาสโลว์ ได้กล่าวเน้นว่า ความต้องการต่าง ๆ เหล่านี้ต้องเกิดเป็นลำดับขั้น และจะไม่มีการข้ามขั้น ถ้าขั้นที่ 1 ไม่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการในลำดับขั้นที่ 2-5 ก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ การตอบสนองที่ได้รับในแต่ละขั้นไม่จำเป็นต้องได้รับทั้ง 100% แต่ต้องได้รับบ้างเพื่อจะได้เป็นบันไดนำไปสู่การพัฒนาความต้องการในระดับที่สูงขึ้นในลำดับขั้นต่อไป

สรุปได้ว่า ความสนใจ เป็นแรงกระตุ้นหนึ่งให้เกิดความต้องการในแต่ละขั้น เนื่องจากความสนใจเป็นทางซึ่งไปสู่จุดหมายปลายทางอันมีความหมายและคุณค่าต่อบุคคลหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่มีคุณประโยชน์ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อสังคม

2. เอกสารเกี่ยวกับการศึกษา

2.1 นิยามของการศึกษา

ในภาษาบาลีและภาษาสันสกฤติ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2531 : 722 และ 820) กล่าวคำว่า “การศึกษา” ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ซึ่งในภาษาสันสกฤติ มาจากคำว่า “ศึกษา” หมายถึง การเล่าเรียน ฟังฟังและอบรม ถ้าเป็นภาษาบาลีใช้คำว่า “สิกขา” หมายถึง ข้อที่ต้องศึกษา ข้อที่จะต้องปฏิบัติ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนามนุษย์ ให้กลายเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศมีการพัฒนารวดเร็วเยาวชนเป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรมนุษย์ที่ต้องได้รับการศึกษาอันเป็นอนาคตของชาติ ในการพัฒนาประเทศให้เจริญต่อไป

ดังนั้นเพื่อความเข้าใจกับคำว่า “การศึกษา” ผู้วิจัยได้นำนิยามการศึกษา (จรัส นวลน้อม, 2540 : 2) ไว้ดังนี้

1. การศึกษา หมายถึง การเรียน การหาความรู้ การค้นคว้า ความหมายนี้เน้นบทบาทของผู้เรียน

2. การศึกษา หมายถึง การสอน การอบรม การปลูกฝังนิสัย ทักษะและค่านิยม อันเป็นความหมายที่เน้นบทบาทของผู้สอน

3. การศึกษา หมายถึง ระบบการศึกษาเล่าเรียนหรือบางส่วนของระบบ เช่น แผนการศึกษา หลักสูตร โครงการฝึกอบรม ความหมายนี้เน้นบทบาทของหน่วยงานของชาติที่กำหนดนโยบาย แผน และโครงการปฏิบัติงาน

4. การศึกษา หมายถึง หลักวิชาด้วยการเรียนการสอนหรือการจัดระบบการศึกษา ตลอดจนการค้นคว้าวิจัย เพื่อแสวงหาหลักวิชาเพื่อถ่ายทอดไปสู่ผู้ปฏิบัติ

การศึกษา มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน 2 คำ คือ คำ Educere ซึ่งแปลว่า บำรุง เลี้ยง อบรม รักษา ทำให้เจริญงอกงาม และคำ Educere แปลว่า ชักนำ หรือ ดึงออกมา รากศัพท์คำแรกซึ่งหมายถึง การอบรมสั่งสอนให้เกิดความเจริญงอกงามนั้น เป็นความหมายของการศึกษาที่ยึดถือกันอยู่ในปัจจุบัน ส่วนหลังนั้นถือว่า การศึกษาเป็นเพียงการชักนำให้บุคคลรู้จัก และตระหนักในคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัวคนแต่ละคน เพื่อจะได้ใช้ความสามารถที่มีอยู่ตามธรรมชาตินั้น ได้เต็มที่

(อินตา ศิริวรรณ, 2544 : 47-48)

นอกจากนี้ผู้รู้ได้ให้ความหมายของคำว่า “การศึกษา” แตกต่างกันไปตามทัศนะและแนวความคิดดังนี้

อริสโตเติล (วิล ดั้งจิตสมคิด, 2539 : 2) ได้ให้ความหมายของการศึกษาว่า การศึกษา คือ การอบรมคนให้เป็นพลเมืองดีและดำเนินชีวิตด้วยการกระทำดี

พลาโต (วิล ดั้งจิตสมคิด, 2544 : 2) ได้กล่าวถึงการศึกษาว่า การศึกษา คือ เครื่องมือที่ผู้ปกครองประเทศใช้ในการเปลี่ยนแปลงนิสัยมนุษย์ เพื่อก่อให้เกิดรัฐที่มีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ถ้าพลเมืองมีการศึกษาเขาจะสามารถเผชิญเหตุฉุกเฉินต่างๆที่เกิดขึ้น

จอห์น ดิวอี้ (วิล ดั้งจิตสมคิด, 2544 : 3) ให้ความหมายของการศึกษาไว้ดังนี้

1. การศึกษา คือ ชีวิต (Education is life) ไม่ใช่เป็นการเตรียมตัวเพื่อชีวิต ในภายหน้า การศึกษากับชีวิตเป็นของคู่กัน トラバドที่ยังมีชีวิตอยู่ก็จะต้องมีการศึกษาตลอดไป

2. การศึกษา คือ การเจริญงอกงาม (Education is growth) คนที่ได้รับการศึกษาย่อมจะทำให้เจริญงอกงาม ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา แต่ความเจริญงอกงามนั้นต้องเป็นไปในทางที่ดี สังคมปรารถนาด้วย

3. การศึกษา คือ การสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่ชีวิต (Education is organizing for experience) เป็นการจัดประสบการณ์ใหม่ ช่วยให้บุคคลมีระดับความสามารถสูงขึ้น พอที่จะกำหนดแนวปฏิบัติจากผลลัพธ์ของประสบการณ์นั้นได้

4. การศึกษา คือ กระบวนการทางสังคม (Education is social process) เป็นการถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรมต่างๆ จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง

เห็นได้ว่าปัจจุบัน ได้มีความคิดกันอยู่แพร่หลายว่า การศึกษา คือ การเจริญงอกงามที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน เนื่องจากได้รับประสบการณ์ ที่เลือกเฟ้นให้แล้วเป็นอย่างดี (สุนทร โคตรบรรเทา, 2544 : 12)

จากความหมายของการศึกษารูปได้ว่า การศึกษา คือ เครื่องมือสำหรับพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์รวมถึงสิ่งแวดล้อม เป็นการปลูกฝังค่านิยมและคุณธรรมสู่การเจริญงอกงามในชีวิต เช่นเดียวกับนักเรียนที่ต้องใช้การศึกษาในการสั่งสอน อบรม ถ่ายทอด สร้างทัศนคติและค่านิยมที่ดีโดยผ่านสถาบันการศึกษาที่สังคมสร้างขึ้น

2.2 หน้าที่ของการศึกษา

โดยทั่วไปแล้วการศึกษาทำหน้าที่สำคัญ 2 อย่างคู่กัน กล่าวคือ หน้าที่เชิงอนุรักษ์ (Conservative Function) เป็นหน้าที่ที่ต้องทำนุบำรุง รักษา ถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคม เพื่อรักษาเสถียรภาพของสังคมไว้ โดยมีการถ่ายทอดความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม แบบแผนแห่งพฤติกรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกคนรุ่นหนึ่ง ส่วนอีกหน้าที่หนึ่งคือ หน้าที่เชิงสร้างสรรค์ (Innovative Function) ในกรณีการศึกษาทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการเปลี่ยนแปลง เพื่อที่จะทำให้สังคมก้าวหน้าตลอดเวลา ตลอดจนทำหน้าที่เผยแพร่นวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ (จรัส นวลน้อม, 2540 : 3)

แม้ว่ากระแสโลกาภิวัตน์จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกภูมิภาคของโลก และเกิดการแข่งขันในทุกด้าน ระบบการศึกษาจะช่วยมุ่งพัฒนาคนให้สมดุลในด้านปัญญา จิตใจ และสังคม ทั้งในด้านความคิด ค่านิยม และพฤติกรรม ซึ่งต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน สังคม และประเทศชาติ หน้าที่ของการศึกษาซึ่งมีส่วนที่จะสร้างสันติสุขให้แก่คนในชาติ คือ

1. การศึกษาช่วยให้ดำเนินชีวิตอย่างสงบสุข รู้จักรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตน และชุมชน รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สามารถนำข้อคิด ข้อปฏิบัติจากศาสนาที่ตนนับถือมาใช้ในการดำเนินชีวิต

2. การศึกษาช่วยอบรมบ่มนิสัยคน ให้เป็นคนที่ยึดมั่นคุณธรรมมีระเบียบวินัย และเป็นพลเมืองดีของชาติ สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ในสังคมได้ รู้จักพึ่งตนเอง ปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัวให้ดีขึ้น ทำให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติ

3. การศึกษาช่วยให้เกิดความสำนึกเห็นประโยชน์และคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ สาธารณสมบัติ

4. การศึกษาช่วยดำรงค่านิยม เจตคติ และดำรงรูปแบบของสังคม และวิถีการปกครองบ้านเมือง

5. การศึกษาช่วยให้เทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้า ส่งผลให้ประเทศมีความเจริญรุ่งเรือง มีเศรษฐกิจมั่นคง

6. การศึกษาให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ และฝึกรูปแบบ เพื่อนำไปสู่การเลี้ยงชีพตนเอง

สรุปได้ว่า การศึกษาคือหน้าที่หรือบทบาทที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาคน พัฒนาชาติ การศึกษาจึงเป็นกระบวนการสร้างคนในประเทศให้มีความสามารถที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีสันติสุข นอกจากนี้ การศึกษาสามารถสร้างมนุษย์ให้เจริญงอกงามทุกด้าน เช่น ด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม คุณธรรม เพื่อให้บุคคลเป็นสมาชิกที่ดีมีประสิทธิภาพที่จะสร้างความเจริญแก่ตนเอง สังคม และประเทศชาติ

2.3 ความสำคัญของการศึกษา

การที่ประเทศชาติจะเจริญรุ่งเรืองในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมจะต้องมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยหลายด้าน ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ การมีประชากรที่มีคุณภาพหรือมีความรู้ความสามารถ การที่ประชากรจะมีความรู้ความสามารถหรือมีคุณภาพจะต้องผ่านกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เรียกว่า การศึกษา ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นส่วนที่มีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชทรงห่วงใยและเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพดังพระบรมราโชวาทตอนหนึ่งว่า

การศึกษาเป็นปัจจัยในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคม และบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน พอเหมาะกับทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญของประเทศชาติไว้และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้ตลอด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 5)

คาร์ลตัน ไคลเมอร์ โรดี และคณะ (ไวไล ตั้งจิตสมคิด, 2544 : 14) มีความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญทางการศึกษาว่า ในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น ถ้าพลเมืองขาดการศึกษาไม่เข้าใจหลักการแห่งลัทธิประชาธิปไตย ประเทศนั้นๆ จะเป็นประชาธิปไตยไม่ได้

สรุปได้ว่า การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ เจตคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขทั้งตนเองและสังคม ดังนั้นการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคน พัฒนาเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ให้เจริญก้าวหน้าเป็นอารยชนและอารยประเทศ

2.4 การศึกษาในศาสนาอิสลาม

อิสลามเป็นศาสนาแห่งการยอมรับตนต่ออัลลอฮ์ ซุบฮานะฮูวะตาอาลา หรือ ซ.บ. (มหาบริสุทธิ์ผู้ทรงไว้ซึ่งความสูงสุด) อิสลามในฐานะเป็นชื่อศาสนาใช้ตามคัมภีร์อัลกุรอาน “มุสลิม” คือผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม คำว่ามุสลิมยังมีความหมายรวมถึงผู้ใฝ่สันติ ผู้ยอมมอบกายและหัวใจต่อพระเจ้า การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมุสลิม เมื่อมุสลิมคือ ผู้ที่ยอมรับตนต่ออัลลอฮ์ (ซ.บ.) โดยสิ้นเชิงแล้ว สิ่งแรกที่มุสลิมต้องศึกษาคือ ความมีอยู่และคุณลักษณะของพระองค์เท่าที่จะอยู่ในวิสัยของมนุษย์จะหยั่งรู้ได้ ตลอดจนพระประสงค์แห่งอัลลอฮ์ (ซ.บ.) เสียก่อน การศึกษาขั้นนี้เป็นขั้นมูลฐาน หากบกพร่องหรือขาดความรู้ในขั้นนี้เสียแล้ว การที่จะศึกษาวิชาการอื่นใดก็จะขาดรากฐานแห่งวิถีชีวิตที่เที่ยงตรง และจะนำความรู้ไปใช้เพื่อหาความนิยมหรือประโยชน์แก่ตนเองเท่านั้น การศึกษาได้มีการเน้นหนักอย่างมากในศาสนาอิสลาม ซึ่งท่านศาสดามุฮัมมัด (ซ.ล.) ท่านได้ขอพรจาก พระเจ้าของท่าน ให้พระองค์โปรดเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอๆ ในคัมภีร์อัลกุรอานได้เน้นหนักและสั่งสอนให้ผู้นับถือศาสนาอิสลามจงใช้สติปัญญาในการศึกษาหาความรู้ให้มาก ดังนั้นมุสลิมในยุคก่อนๆ ได้ทุ่มเทกำลังในการศึกษาความรู้จนได้เป็นผู้นำในทางวิชาการและเป็นการศึกษาไม่แพ้การเป็นผู้นำทางการเมืองอยู่หลายศตวรรษ

การวิวัฒนาการการศึกษาอิสลามตั้งแต่สมัยศาสดามุฮัมมัด (ซ.ล.) จนถึงปัจจุบันถูกแบ่งออกเป็น 5 สมัย

สมัยที่ 1 เป็นสมัยท่านศาสดามุฮัมมัด (ซ.ล.) ซึ่งผู้ที่มีการศึกษาในสมัยนี้ เป็นที่ยกย่องในสังคมมุสลิม และได้เรียกกันว่า เป็นชนชั้นผู้มีอิทธิพลและอยู่ในระดับสังคมชั้นกลาง

สมัยที่ 2 ในสมัยนี้มุสลิมชั้นปัญญาชนไม่เพียงแต่จะมีความรู้ในทางศาสนาและวิชาศิลปศาสตร์ของอาหรับเท่านั้น หากยังเด่นทางวิชาวิทยาศาสตร์ ปรัชญา วรรณคดีของชาติอื่นๆ เช่นวรรณคดีของกรีก ของเปอร์เซีย วรรณคดีของชาวคริสต์แห่งไซริคาส ของชาวอียิปต์ และของชาวอินเดียด้วย นิกายใหญ่ๆ ทางศาสนาอิสลามได้มีขึ้นในปลายยุคนี้

สมัยที่ 3 คือในสมัยที่อิสลามในสเปนสลาย การศึกษาในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย เริ่มเสื่อมคุณภาพในด้านวิชาการปรัชญา วิทยาศาสตร์บางสาขา และหันมาเน้นหนักการสอนทาง วิชาศาสนาและศิลปศาสตร์ทางอิสลามแต่อย่างเดียว

สมัยที่ 4 คือสมัยหยุดชะงักและเสื่อมทางวิชาการ การศึกษาวิชาศาสนาที่เคยมีสอน ด้วยภาษาต่างๆ เช่น บางประเทศสอนด้วยภาษาเปอร์เซีย ภาษาตุรกี ภาษาอูรดู ได้สูญสลายไปแล้ว และที่เหลืออยู่ คือ การสอนด้วยภาษาอาหรับเท่านั้น

สมัยที่ 5 เป็นสมัยฟื้นฟูการศึกษา ซึ่งมาเริ่มกันใหม่ในศตวรรษที่ 19 และติดต่อกัน มาจนถึงปัจจุบัน ในระยะนี้ สถาบันการศึกษาได้มีการวางรูปกันใหม่ และส่วนใหญ่อีกจะมีใน ลักษณะหรือแนวที่ใช้กันในยุโรปและอเมริกาปัจจุบัน

ในปัจจุบันประเทศมุสลิมส่วนใหญ่มีระบบการศึกษาอยู่สองระบบที่ได้รับความนิยมอย่าง กว้างขวาง(อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต, 2546 : 109) ทั้งสองระบบดังกล่าวนี้วางอยู่บนพื้นฐาน ปรัชญาที่ต่างกัน ดังนั้นเป้าหมายทางการศึกษาของทั้งสองระบบจึงแตกต่างกันโดยปริยาย ระบบ การศึกษาทั้งสองนี้ คือ

1 ระบบการศึกษาแบบดั้งเดิม หรือระบบการศึกษาศาสนา การศึกษาในระบบนี้จะ เน้นหนักในเรื่องศาสนา โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนศรัทธาต่ออัลลอฮ์ (ซ.บ.) ด้วยความบริสุทธิ์ใจและนำ ศาสนามาเป็นวิถีแห่งการดำเนินชีวิต

2 ระบบการศึกษาแบบสมัยใหม่ เป็นระบบการศึกษาที่ได้รับอิทธิพลจากปรัชญา ตะวันตกและปรัชญาเซคคิวลาร์ ที่แยกศาสนจักรออกจากอาณาจักร การศึกษาในระบบนี้จะยอมรับ ความรู้ที่เป็นวิทยาศาสตร์ที่มาจากสมมุติฐานต่างๆ ที่ได้รับการทดลองทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น

ปัจจุบันการศึกษาทั้งสองระบบดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในประเทศมุสลิม ผู้ที่สำเร็จ การศึกษาจากการศึกษาแบบสมัยใหม่ มักจะทำงานกับภาครัฐและได้ดำรงตำแหน่งที่สูง ส่วนผู้ที่ ได้สำเร็จการศึกษาจากกระบวนการศึกษาแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่จะวงเวียนอยู่กับการเป็นครูสอน ศาสนา สำหรับประเทศไทยจะพบผู้นับถือศาสนาอิสลามได้ทั่วไปเกือบทุกจังหวัดของประเทศแต่ โดยส่วนใหญ่อาศัยอยู่บริเวณ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สงขลา และสตูล (เจ๊ะมุหามัดสัน เจ๊ะอูมา, 2545 : 1) การศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี รูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย ได้แก่ โรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15(1) และ 15(2) สถาบันศึกษาปอเนาะ ศูนย์ฝึกอบรมจริยธรรมและศาสนาอิสลาม (ดาดีกา) โรงเรียนพระปริยัติธรรมสำนักศาสนศึกษา สำนักเรียนและศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์

สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนในสามจังหวัด ชายแดนใต้จะเลือกเรียนมากที่สุด โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเหล่านี้ ได้ใช้ระบบการศึกษา

แบบดั้งเดิมและระบบการศึกษาแบบสมัยใหม่แต่เป็นอิสระต่อกัน คือ ในช่วงเช้าจะเป็นระบบการศึกษาแบบดั้งเดิม โดยจะสอนวิชาศาสนาเพียงอย่างเดียว ส่วนในตอนบ่ายก็จะเป็นระบบการศึกษาแบบสมัยใหม่ วิชาที่สอนเป็นวิชาสามัญ

2.6 ความสำคัญของการศึกษาในศาสนาอิสลาม

โอวาทแห่งท่านศาสดามูฮัมหมัด (ซ.ล.) ได้กล่าวว่า “การแสวงหาวิชาความรู้ เป็นหน้าที่จำเป็นแก่มุสลิมทั้งชายและหญิง (อาลี อีซา, 2520 : 4) เป็นที่ทราบกันดีว่า อิสลามได้บัญญัติให้มุสลิมแสวงหาวิชาความรู้ เรียนการอ่าน เขียน เรียนฟิรฎู (ข้อบังคับ) ต่างๆ ในศาสนา ท่านศาสดาได้โอวาทอีกว่า “การศึกษาหาความรู้เป็นฟิรฎูเหนือมวลมุสลิม” (อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต, 2546 : 69) ดังนั้นมุสลิมทุกคนต้องได้รับการศึกษา นอกจากนี้ต้องศึกษาเรื่องความจำเป็นต่างๆ ในการดำเนินชีวิต ในคัมภีร์อัลกุรอาน ซูเราะห์ อัล อะลัก อายะฮ์ที่ 1-5 มีโอการว่า “จงอ่าน ด้วยพระนามของพระผู้อภิบาลของผู้ทรงบังเกิด ทรงบังเกิดมนุษย์จากก้อนเลือด จงอ่าน และพระผู้อภิบาลของผู้ทรงเกียรติยิ่ง ผู้ซึ่งสอนด้วยปากกาทรงสอนมนุษย์ในสิ่งที่เขาไม่รู้” (อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต, 2546 : 10) จากโอการดังกล่าว ได้เรียกร้องเชิญชวนให้ศึกษาหาวิชาความรู้ พร้อมได้ระบุตำแหน่งและความสำคัญของการหาวิชาความรู้อีกด้วย จนกระทั่งกล่าวกันว่า คำว่า ความรู้ (อัลอิลมฺ) เป็นคำที่กล่าวซ้ำกันมากที่สุดในคัมภีร์อัลกุรอานรองจากพระนาม อัลลอฮฺ (ซ.บ.)

คำว่า อัลอิลมฺ เป็นคำที่ถูกปล่อยไว้โดยมิได้เจาะจงลงไปว่าเป็นวิชาการประเภทใด เว้นแต่วิชาการใดที่เป็นภัยต่อมนุษย์แล้วหลักการศาสนาห้ามมิให้ศึกษา เพราะหลักการของบทบัญญัติศาสนานั้นห้ามทุกสิ่งที่จะนำมาซึ่งอันตรายต่อสังคม แต่ส่วนใหญ่แล้วปราชญ์ทางศาสนาให้ความหมายคำนี้ว่า เป็นวิชาการด้านศาสนา วิชาการสงเคราะห์ วิชาภาษาศาสตร์ วิชาคัดลายมือ วิชาคำนวณ ดาราศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ข่าวดาร และเรื่องราวต่างๆ ด้วยเหตุนี้ในยุคสมัยที่ผ่านมามุสลิมจึงสนใจศึกษาวิชาการเหล่านี้ มีสถานศึกษา หลักสูตร และ วิธีการสอนแตกต่างกันตามแต่ประเทศและกาลสมัย ท่านศาสดามูฮัมหมัด (ซ.ล.) ท่านได้กล่าวไว้ว่า “การแสวงหาความรู้เป็นวาญิบ(สิ่งที่ต้องปฏิบัติ)เหนือมุสลิมทุกคน” (อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต, 2546 : 23) และท่านได้กล่าวอีกว่า “ผู้ใดไปเพื่อแสวงหาความรู้ก็หมายถึงเขาไปในทางของพระผู้เป็นเจ้าจนกระทั่งกลับ” (อาลี อีซา, 2520 : 77)

จากคำกล่าวของท่านศาสดาเพื่อให้อิสลามส่งเสริมให้คนใฝ่ความรู้ จึงทำให้เป็นศาสนาที่นำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าอย่างใหญ่หลวงในสังคมมนุษย์ นอกจากนี้จะสอนให้มนุษย์เราแสวงหาความรู้แล้วอิสลามยังระบุไว้ด้วยว่าผู้ที่มีความรู้จะต้องถ่ายทอดความรู้ของตนให้แก่ผู้อื่นอีกด้วย ท่านศาสดามูฮัมหมัด (ซ.ล.) เองก็ได้เริ่มวางโครงการศึกษาขึ้นสำหรับกลุ่มชนในประเทศอาหรับ

รวมทั้งที่เป็นมุสลิมและที่ไม่ใช่มุสลิม พึงสังเกตว่าในประเทศต่าง ๆ ที่นับถือศาสนาอิสลามนั้น ไม่มีการเก็บค่าเล่าเรียน รัฐหรือทางการส่วนท้องถิ่นจะเป็นผู้ออกค่าเล่าเรียน ค่ากินอยู่ และค่าเครื่องแต่งกายให้นักเรียนเอง เพราะในประเทศที่นับถือศาสนาอิสลาม เหล่านี้มีกฎหมายกำหนดไว้ว่าพลเมืองทุกคน มีหน้าที่จะต้องเล่าเรียนและผู้รู้ก็มีหน้าที่จะต้องสอน ทั้งนี้ถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อสังคม ในฐานะที่เป็นพลเมืองดี

3 เอกสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อ

3.1 ความหมายและความสำคัญของการศึกษาต่อ

สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 12 ยะลา (ม.ป.ป. : 3-4) ให้ความหมายของการศึกษาไว้ว่า การศึกษาในระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายเป็นหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 ซึ่งประกอบด้วยชั้นปีที่ 8 , 9 และ 10 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านศาสนาและสังคมโดยการศึกษาต่อให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับศาสนาและสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะเป็นพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่เลือกตัดสินใจประกอบสัมมาชีพ นักเรียนที่จบระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายทั้งที่จบมาก่อนแล้วและเพิ่งจบการศึกษาสามารถศึกษาต่อทางด้านศาสนาระดับชั้นสูงในมหาวิทยาลัยทั้งภายในและนอกประเทศ

3.2 การศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

การศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อเยาวชนของชาตินับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นรัฐบาลจึงมุ่งให้การสนับสนุนการศึกษาโดยการจัดตั้งให้มีสถาบันทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้นเพื่อรองรับกับความต้องการของประชากรที่มุ่งจะเข้าศึกษาต่อเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วยเหตุนี้ทำให้ในปัจจุบันนี้ได้มีสถาบันทางการศึกษาเกิดขึ้นอย่างมากมาย จนทำให้ระบบการศึกษาต้องเข้าสู่ความเป็นธุรกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก่อให้เกิดการแข่งขันกันสูงเพื่อจูงใจให้กลุ่มเป้าหมายเลือกที่จะเข้าศึกษาในสถาบันของตน และนับเป็นความโชคดีแก่เยาวชน เพราะการที่มีสถาบันการศึกษาจำนวนมาก ทำให้เยาวชนมีโอกาสเลือกในสิ่งที่ดีที่สุดให้กับตนเอง

จากแนวความคิดที่ว่า “มหาวิทยาลัย” (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : ม.ป.ป.) คือองค์กรทางความรู้ที่สามารถผลิตความรู้และผลิตปัญญาให้แก่เยาวชนของประเทศชาติให้เติบโตไปเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ดังนั้นบทบาทของมหาวิทยาลัยจึงต้องบ่งบอกได้ว่า การเข้ามาเรียนต่อในมหาวิทยาลัยนั้น

กลุ่มเป้าหมายคาดหวังจะได้รับอะไรจากมหาวิทยาลัยบ้าง และสามารถเป็นแหล่งปัญญาของสังคมได้อย่างไร ด้วยเหตุนี้มหาวิทยาลัยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสื่อสารให้กลุ่มเป้าหมายได้ทราบว่าสถาบันของตนสามารถให้ความรู้อะไรได้ สาขาไหนเหมาะที่จะเรียน พร้อมทั้งเสนอแนะบางสาขาที่มีใหม่ ให้นักเรียนได้ รับทราบ จะทำให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าใจและมองเห็นภาพของสถาบันที่เขาต้องการเรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดทัศนคติที่ดี เพื่อเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความสนใจและมีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าศึกษาต่ออีกทางหนึ่ง ด้วยเหตุนี้หลาย ๆ มหาวิทยาลัยจึงจัดเอากลยุทธ์ต่าง ๆ มาใช้ เพื่อมุ่งสนับสนุนความโดดเด่นของสถาบันการศึกษานั้น ให้เป็นที่รู้จักและน่าสนใจ เพื่อจูงใจนักเรียนให้เข้ามาเรียน

3.3 ปัจจัยในการตัดสินใจศึกษาต่อต่างประเทศ

ทฤษฎีการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมได้รวบรวมทฤษฎีทางสังคมวิทยาเพื่อมาอธิบายพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ ซึ่งเขาเห็นว่าโดยทั่วไปแล้วรูปแบบทางจิตวิทยาสังคมที่เกี่ยวกับการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมของมนุษย์นั้น นักสังคมวิทยามักจะมองในแง่ของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยภายนอกจะมีผลต่อการตัดสินใจ

Reeder (อ้างถึงในธีระ นัครบัณฑิตย์, 2550 : 20-21) เชื่อว่าปัจจัยภายนอกจริงๆ แล้วไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการตัดสินใจแต่ละบุคคลจะแปลงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเหล่านี้มาสู่ตัวตนซึ่งจะอยู่ในรูปของความเชื่อและความไม่เชื่อที่ทำให้บุคคลตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรม ดังนั้นบุคคลอาจจะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมอย่างเดียวกัน แต่เหตุผลที่ทำให้เกิดการตัดสินใจจะแตกต่างกัน Reeder จึงได้อธิบายเหตุผลในการกระทำของมนุษย์ว่าเกิดจากปัจจัยดังต่อไปนี้

1. เป้าหมายหรือจุดประสงค์ (Goals) ความมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุผลนั้น ผู้กระทำจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์ไว้ก่อนล่วงหน้า และพยายามที่จะกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นๆ

2. ความเชื่อ (Belief Orientation) เกิดจากความคิดความรู้ในเรื่องนั้น ที่จะมอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการเลือกกระทำทางสังคม

3. ค่านิยม (Value Standard) คือสิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตนเอง ค่านิยมนั้นเป็นลักษณะความเชื่ออย่างหนึ่งแต่ลักษณะถาวร โดยเชื่อว่าวิธีปฏิบัติบางอย่างเป็นสิ่งที่ดีหรือสังคมเห็นดีเห็นชอบสมควรที่จะยึดถือปฏิบัติมากกว่าวิธีปฏิบัติอย่างอื่น

4. นิสัยและธรรมเนียม (Habits and Customs) คือแบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้วสืบต่อกันมาด้วยประเพณี

5. การคาดหวัง (Expectation) คือท่าทีของบุคคลอื่นที่พฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวโดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการ

6. ข้อผูกพัน (Commitment) คือสิ่งที่ผู้กระทำเชื่อว่าเขาผูกพันที่จะต้องกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้นๆ ข้อผูกพันจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม

7. การบังคับ (Force) คือตัวที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้กระทำตัดสินใจได้เร็วขึ้น

8. โอกาส (Opportunity) เป็นความคิดของผู้กระทำที่เชื่อว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นช่วยให้มีโอกาสเลือกกระทำ

9. ความสามารถ (Ability) การที่ผู้กระทำรู้ถึงความสามารถของตัวเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดผลสำเร็จในเรื่องนั้นๆ ได้ การตระหนักถึงความสามารถนี้จะนำไปสู่การตัดสินใจและการกระทำทางสังคม

10. การสนับสนุน (Support) คือสิ่งที่ผู้กระทำรู้ว่าจะได้รับหรือคิดว่าจะได้รับจากบุคคลอื่นๆ เช่น เมื่อนักเรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองหรืออาจารย์ก็เป็นปัจจัยให้นักเรียนสนใจสามารถเลือกศึกษาต่อได้ ทำให้มีความก้าวหน้าในอาชีพการงานต่อไป

Garrison (อ้างถึงในธีระ นัครบัณฑิตย์, 2550 : 21) ได้กล่าวว่า ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ทำให้นักศึกษาศึกษาต่อเกิดจากตัวผู้เรียนเองมากกว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลภายนอกคือ

1. ปัจจัยที่เกิดจากภายในตัวผู้เรียนได้แก่

1.1 ความเชื่อมั่นในตนเอง

1.2 อุดมคติ

1.3 ความถนัดการเรียน

1.4 ความอดทน

2. ปัจจัยที่มีผลจากภายนอก ได้แก่

2.1 การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

2.2 การนำไปใช้

2.3 ภาระงาน

2.4 ความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา

สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ เป็นกระบวนการทางความคิดที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลที่ต้องอาศัยเหตุและผล ทำให้เกิดความสนใจต่อการเลือกที่จะปฏิบัติในสิ่งนั้นๆ เพื่อให้บรรลุตามความต้องการ โดยมีแรงผลักดันและแรงดึงดูดให้เลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งให้เหลือเพียงทางเดียวและเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด

3.4 การศึกษาต่อด้านศาสนาของนักเรียนไทยมุสลิม

การศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ มาก โดยเฉพาะในประเด็นการให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านศาสนาตั้งแต่เด็ก ถึงแม้ภาครัฐจะจัดการศึกษาอิสลามศึกษาบ้างในโรงเรียนของรัฐระดับประถมศึกษา แต่เด็กดังกล่าวยังไปเรียนศาสนาหลักสูตรเข้มข้นวันเสาร์อาทิตย์ในศูนย์อบรมศาสนาอิสลามประจำมัสยิดหรือศาลาและเรียนอัลกุรอานตอนเย็นหลังเลิกเรียนตามศูนย์การเรียนอัลกุรอานตามบ้านของปราชญ์อัลกุรอาน ในขณะที่เด็กมุสลิมส่วนใหญ่เมื่อจบประถมศึกษาปีที่ 6 จะเข้าเรียนศาสนาและสามัญในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในขณะที่นักเรียนไทยพุทธจะเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนของรัฐ เมื่อนักเรียนมุสลิมจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะแยกย้ายออกไปศึกษา ตามที่ต่างๆ บางคนหากต้องการความรู้เพิ่มเติมด้านสามัญก็จะเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยในประเทศหรือต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย ด้านอาชีพก็จะเรียนต่อวิทยาลัยชุมชน อาชีวศึกษา สำหรับผู้ที่ต้องการมีความรู้ด้านศาสนาเพิ่มขึ้นก็จะเรียนในสถาบันเดิมหรือต่างสถาบันในระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลาย เพื่อนำประกาศนียบัตรชั้น 10 ดังกล่าวไปต่อด้านศาสนาที่มหาวิทยาลัยทางตะวันออกเฉียงใต้ มาเลเซียและอินโดนีเซีย แต่สำหรับบางคนเรียนต่อในสถาบันปอเนาะ โดยเฉพาะสถาบันปอเนาะที่มีปราชญ์อิสลามศึกษา

สรุปได้ว่าจำนวนมหาวิทยาลัยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐน่าจะเพียงพอแต่เมื่อคุณลักษณะต่างๆ ที่เปิดการสอนนั้นจะเน้นด้านสังคมศาสตร์ ส่วนวิทยาศาสตร์ การแพทย์นั้นยังไม่สามารถผลิตบุคลากรด้านนี้ให้เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน โดยเฉพาะแพทย์ซึ่งเหตุการณ์ความรุนแรงยิ่งต้องการแพทย์มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันสาขาอิสลามศึกษาด้านต่างๆ ที่เปิดหลักสูตรในมหาวิทยาลัยแต่ยังไม่สามารถที่จะเป็นแรงดึงดูดแก่นักเรียนที่จบการศึกษาในระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ประชาชนในพื้นที่ที่ยังมองว่าการจบทางด้านอิสลามศึกษานั้นต้องจบจากมหาวิทยาลัยทางตะวันออกเฉียงใต้เพียงอย่างเดียว

3.5 การศึกษาต่อต่างประเทศของนักเรียนไทยมุสลิม

กรณีนักเรียนมุสลิมจากพื้นที่ สาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนล่าง สำเร็จการศึกษาทั้งภาคศาสนาและภาคสามัญ ได้รับประกาศนียบัตรพร้อมกันทั้งสองใบ ก็สามารถสอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยในประเทศหรือต่างประเทศได้ตามปกติ แต่หากจบภาคศาสนาชั้น 10 ก็สามารถเอาประกาศนียบัตร เพื่อสมัครศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นนำในมาเลเซีย อินโดนีเซีย อียิปต์ และอื่นๆ ในต่างประเทศได้ รวมทั้งสามารถขอทุนการศึกษาได้ด้วย (กัณหา แสงธำ : 2552) นักเรียนมุสลิมที่ไปศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ (โดยเฉพาะประเทศในตะวันออกเฉียงใต้) ส่วนใหญ่

ได้รับทุนการศึกษาจนสำเร็จการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรี และอาจจะในขั้นสูงกว่าปริญญาตรี จนสำเร็จปริญญาเอก

สิ่งหนึ่งที่ไม่อาจปฏิเสธ เมื่อหันมามองนักศึกษามุสลิมที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ เมื่อกลับสู่บ้านเกิดพวกเขากลับใช้ชีวิตอย่างค้ำค้ำ และมีประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมอย่างกว้างขวาง มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า ปัจจุบันนี้ทุกหมู่บ้านในพื้นที่ สามจังหวัด มีผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งมีความรู้ความสามารถในแขนงวิชาที่ศึกษา ที่น่าสนใจคือมีความสามารถทางภาษาอย่างน้อยสามภาษา คือ มลายู ไทย อาหรับ นักเรียนมุสลิมเหล่านี้เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วได้กลับมาช่วยบ้านเกิดเมืองนอน หลายคนประกอบอาชีพเป็นครูสอนศาสนา ภาษาคอมพิวเตอร์ หลายคนเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยในสาขากฎหมาย รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การบริหารการศึกษา ภาษาอาหรับ หลายคนเป็นผู้บริหารโรงเรียน นักธุรกิจ หลายคนเป็นแพทย์แผนปัจจุบันและแพทย์ทางเลือก บางคนก็เป็นนักการทูตสังกัดกระทรวงการต่างประเทศไทย

4. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

4.1 ความเป็นมาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (อนุญามาตลุดดีน ซอลิฮีฮ์ : ม.ป.ป.) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงมาจากสถาบันการศึกษาที่เรียกว่า ปอเนาะ ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาศาสนาอิสลาม ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะจังหวัดนราธิวาส ปัตตานี และยะลา ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่อาศัยอยู่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมุสลิมที่มีเชื้อสายมลายู ภาษาที่ใช้ปกติประจำวันคือภาษามลายูท้องถิ่น รวมทั้งวัฒนธรรม ประเพณี ในการดำรงชีวิตยึดคำสอนศาสนาอิสลามเป็นหลัก ส่วนในด้านการจัดการศึกษาของมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แบ่งออกเป็นสองรูปแบบ คือ “ปอเนาะ” อันเป็นรูปแบบการศึกษาดั้งเดิมของท้องถิ่นกับการศึกษาในระบบ “โรงเรียน” เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่เรียกกันว่าโรงเรียนปอเนาะ ซึ่งมีการแบ่งชั้นเรียน มีชุดเครื่องแบบ มีโต๊ะเก้าอี้นั่งเรียน มีการนับชั้น และกำหนดระยะเวลาจบการศึกษา และโรงเรียนปอเนาะยังแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ สอนทั้งวิชาสามัญและศาสนา กับสอนเฉพาะวิชาศาสนาเพียงอย่างเดียว รากศัพท์ของคำว่า “ปอเนาะ” มาจากภาษาอาหรับว่า PONDOK อ่านว่าปนโตะบั้ง พอนดอกบั้ง แปลว่า กระท่อม ที่พัก ซึ่งความหมายในปัจจุบันคือ สำนักศึกษาเล่าเรียนวิชาการศาสนาอิสลาม ซึ่งหมายถึงทั้งที่พักและที่เรียน ในสารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ ฉบับทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว.) สงขลา ฉบับ พ.ศ.2529 เล่ม 7 ระบุความเป็นมาว่า เชื่อกันว่าปอเนาะเกิดขึ้นในประเทศอียิปต์ แล้วแพร่มาสู่

เอเชียที่ประเทศมาเลเซียก่อน ต่อมาจึงแพร่เข้าสู่เส้นทางใต้ของประเทศไทย ในสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยเริ่มที่ปัตตานีเป็นแห่งแรก แล้วขยายไปสู่ท้องถิ่นที่มีชาวไทยมุสลิมทั้งในภาคใต้และภาคกลาง ระบบของปอเนาะในหลายประเทศ เช่น ปากีสถาน อินเดีย แอฟริกา แต่เรียกชื่อต่างกัน เช่น ปากีสถานเรียกว่า “มาดีอรอซะ” เป็นชื่อที่เป็นทางการแปลว่า ที่เรียน ส่วนปอเนาะเป็นชื่อเรียกอย่างไม่เป็นทางการ ปอเนาะเป็นองค์กรปิด(Closed System Organization) ไม่เปิดให้บุคคลทั่วไปเข้าไปยุ่งเกี่ยวมากนัก การเข้มงวดกับบุคคลภายนอก และการสร้างรั้วรอบขอบชิด เป็นเพียงมาตรการในการควบคุมดูแลนักเรียน เพื่อป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น เช่น ปัญหายาเสพติด การหนีเที่ยว การชู้สาว การลักขโมย เป็นต้น เพราะมีผู้เรียนหลากหลายกลุ่มอายุปะปนกัน ทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ และคนชรา การเรียนการสอนจะแยกกันเด็ดขาดระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย ผู้เรียนปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด การแต่งกายถูกต้องมิดชิดตามหลักศาสนา หลักสูตรที่ใช้สอนในปอเนาะได้แก่ วิชาหลักการศรัทธา เป็นวิชาที่สอนเกี่ยวกับการศรัทธาต่อพระผู้เป็นเจ้า ศาสนทูต ศาสดา คัมภีร์ อัลกุรอาน วิชาหลักการปฏิบัติ หรือนิติศาสตร์อิสลาม เป็นวิชาที่สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติของมุสลิมในชีวิตประจำวัน การปฏิบัติศาสนกิจ การใช้ชีวิตในสังคม วิชาหลักการพัฒนาจิตใจ เป็นวิชาที่สอนในเรื่องการขัดเกลาจิตใจให้บริสุทธิ์ เรื่องคุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ วิชาหลักภาษาอาหรับ เป็นวิชาที่ในเรื่องไวยากรณ์ภาษาอาหรับ การอ่าน พูด เขียนภาษาอาหรับ ช่วงระยะเวลาจนถึงปัจจุบัน ปอเนาะมีการเปลี่ยนแปลงหลายประการ โดยข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) เขตการศึกษา 2 ระบุว่า กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศระเบียบกระทรวงฯ ว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะ ออกมาเมื่อปี 2504 สาระสำคัญคือ ให้ปอเนาะยื่นเรื่องขอขึ้นทะเบียนต่อทางราชการ

ต่อมาในปี 2508 รัฐบาลมีมติคณะรัฐมนตรีให้ปอเนาะที่ขึ้นทะเบียนแล้ว แปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ให้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน ให้มีหลักสูตรการสอน มีชั้นเรียน โต๊ะ เก้าอี้ กระจกหน้าต่าง มีระยะจบการศึกษาที่แน่นอน และให้เปิดสอนวิชาสามัญด้วย ทางราชการจะช่วยเหลือส่งเสริมโดยการให้เงินอุดหนุน ส่งครูไปช่วยสอนวิชาสามัญ และผ่อนปรนในเรื่องคุณสมบัติบางประการของเจ้าของ ผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูผู้สอน โดยไม่ต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2497 อย่างเคร่งครัด

ปี 2510 คณะรัฐมนตรีมีมติให้เร่งรัดปอเนาะที่ขึ้นทะเบียนแล้วทั้งหมด ให้มาขอแปรสภาพจากปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ให้เสร็จสิ้นภายใน 15 มิถุนายน 2514 ไม่เช่นนั้นให้ถือว่าปอเนาะนั้นล้มเลิกไป และหลังจากนั้นห้ามก่อตั้งปอเนาะขึ้นมาอีก หากจะตั้งต้องเปิดสอนในรูปแบบของโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามเท่านั้น

ปี 2514 มีปอเนาะจำนวนมากถึง 426 แห่ง มายืนความจำนงขอแปรสภาพกับทางการ แต่บางแห่งที่เคยขึ้นทะเบียนด้วยความจำยอม เนื่องจากถูกบีบบังคับจากทางการ ถูกข่มขู่จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ก็ไม่ยอมแปรสภาพ อีกบางส่วนยอมแปรสภาพจากปอเนาะไปสู่ระบบโรงเรียน แต่สอนเฉพาะวิชาศาสนาเท่านั้น ตามหลักสูตรและแผนการสอนที่โรงเรียนปอเนาะแห่งนั้นๆ กำหนดขึ้นเอง และนอกจากนี้ยังมีปอเนาะแห่งใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา

ในปี 2526 ชื่อโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามถูกรัฐบาลเปลี่ยนเป็น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อสอดคล้องตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 และออกระเบียบการให้เงินอุดหนุนแก่โรงเรียนเอกชนฯ ที่สอนวิชาสามัญควบคู่วิชาศาสนาอิสลาม ฉบับแก้ไขครั้งที่ล่าสุดออกมาเมื่อ 2545 ให้เงินอุดหนุนแก่โรงเรียนที่ได้มาตรฐานตามมาตรา 15 (1) 100 เปอร์เซ็นต์เต็ม ส่วนโรงเรียนที่อยู่ในระยะเตรียมความพร้อม และโรงเรียนที่เพิ่งจดทะเบียนหลังวันออกระเบียบให้เงินอุดหนุน 60 เปอร์เซ็นต์ แต่สำหรับโรงเรียนที่สอนเฉพาะวิชาศาสนา จะไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ปอเนาะที่ผ่านการแปรสภาพเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้รับการพัฒนามาเป็นลำดับกระทั่งปัจจุบัน การบริหารและการดำเนินกิจการของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบ บุคลากรได้รับการพัฒนาอบรม อาคารสถานที่มั่นคงถาวร ในด้านหลักสูตร ได้นำเอาหลักสูตรสามัญศึกษาของโรงเรียนมัธยมต้น และมัธยมปลายมาใช้อย่างเต็มรูปแบบ ส่วนหลักสูตรศาสนาอิสลามได้แบ่งชั้นเรียนเป็น 10 ชั้นปี ได้แก่ หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนต้น - อิบติดาอียะฮ์ ปีที่ 1-4 หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนกลาง - มุตาวัชชีเตาะฮ์ ปีที่ 5-7 และหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย - ซานาวียะฮ์ ปีที่ 8-10 ครูผู้สอน มีทั้งครูที่สอนวิชาสามัญและครูสอนศาสนา เรียกว่า อูस्ताซ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ด้านศาสนาที่จบการศึกษาทั้งในประเทศและจากต่างประเทศ แต่ละฝ่ายจะทำหน้าที่สอนในส่วนวิชาที่ได้รับมอบหมายโดยจะมีครูหัวหน้าวิชาการ 2 คน คือวิชาการศาสนาและวิชาการสามัญเป็นผู้ดูแลเรื่องหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีการใช้สื่อการสอนและเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีห้องเรียน อาคารที่มั่นคงถาวร มีการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการก็เป็นระบบมากยิ่งขึ้น โดยจะมีผู้บริหารหลายคน ได้แก่ ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และครูใหญ่ มีการกำหนดโครงการสร้างการบริหาร มีการแบ่งฝ่ายงานต่าง ๆ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับความสนใจในการศึกษาต่อต่างประเทศไม่มีผู้ศึกษาเท่าที่ควร ในที่นี้จะขอ นำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อดังต่อไปนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อ

บุญมา พรชัย (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกระหว่างการเข้าทำงาน หรือการศึกษาต่อของบัณฑิตปริญญาตรี จากคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกระหว่างการเข้าทำงานหรือการศึกษาต่อบัณฑิตปริญญาตรีสรุปได้ ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกระหว่างการเข้าทำงานหรือการศึกษาต่อของบัณฑิตปริญญาตรีได้แก่ อายุ อาชีพของบิดาและรายได้ของมารดา จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า อาชีพของบิดา (รัฐวิสาหกิจและ ลูกจ้างพนักงานเอกชน) คะแนนเฉลี่ยสะสมและรายได้ของมารดาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ ในการเลือกศึกษาต่อมากกว่าทำงาน ส่วนอายุเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำงาน มากกว่าศึกษาต่อของบัณฑิตปริญญาตรี

จำเนียร สุขสง (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ ศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสศึกษา : กรณีอำเภอเมือง จังหวัด สตูล พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อร้อยละ 80 ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจาก ผู้ปกครองและต่อสายอาชีพศึกษามากกว่าสายสามัญศึกษา โดยปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสายวิชา คือ เพศ ความคาดหวังในอาชีพและความสามารถของตนเองและคนที่ไม่ศึกษาต่อก็เพราะไม่ชอบการ เรียน

อดิศร เจริญอยู่ (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อของ เยาวชนไทยในชนบท ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของเยาวชนไทยในชนบท ด้านปัจจัยระดับบุคคล ประกอบด้วย ความคาดหวังด้านการศึกษาของเยาวชน, ความคาดหวังด้านอาชีพ, การตระหนักใน คุณค่าของเวลาและชีวิตและลำดับที่เกิด ปัจจัยระดับครอบครัวประกอบด้วย ขนาดครอบครัว

วิทยา วิสูตรเรืองเดช (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อสาย สามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบัณฑิตวิทยา ปีการศึกษา 2544 พบว่า ปัจจัยที่มีส่วนส่งเสริมให้นักเรียนเลือกเรียนสายสามัญมากที่สุด คือ ต้องการประกอบอาชีพที่ เลื่อนเงินเดือนเร็ว ส่วนปัจจัยที่มีส่วนส่งเสริมให้นักเรียนเลือกเรียนต่อสายอาชีพมากที่สุด คือ เพื่อ ต้องการประกอบอาชีพหลายอย่าง เพื่อสร้างฐานะของตนเองได้อย่างรวดเร็ว ปัจจัยที่มีผลต่อสาย

สามัญหรือสายอาชีพมาจาก เพศ ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม การศึกษาของบิดา-มารดา อาชีพของบิดา รายได้ของครอบครัว ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พล เหลืองรัมย์ (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตน โกสินทร์ ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในราชภัฏกลุ่มรัตน โกสินทร์ มีปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจ คือ ปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญา ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ระดับแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คือ ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ

ภาวรินทร์ สุระชะวงค์ (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุทธิวราราม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพด้านปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คือแผนการเรียนและคะแนนเฉลี่ยสะสมของผู้เรียน และปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา คือ รายได้ของผู้ปกครอง รายได้ที่คาดหวังของผู้เรียน ความคาดหวังในอาชีพของผู้เรียน จำนวนพี่น้องที่กำลังศึกษาอยู่ในทุกระดับการศึกษา ระดับการศึกษาของผู้ปกครองและทัศนคติกับความต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

ธีระ นัคราบัณฑิตย์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเขตภาคใต้ตอนบน กรณีศึกษาสาขาเทคนิคการผลิต ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยของการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ คือ ปัจจัยด้านความคิดเห็นส่วนตัว ปัจจัยด้านสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านหลักสูตรและการสอน มีผลการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านบุคคลและสื่อมีผลการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง และความสัมพันธ์ของตัวแปรในด้านความคิดเห็นส่วนตัว ด้านบุคคลและสื่อ ด้านสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม ด้านหลักสูตรและการสอน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กุสุมา สารดี (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อต่างประเทศ : การวิเคราะห์จำแนกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จากสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปว่า ปัจจัยด้านภูมิหลังการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อต่างประเทศและไม่ศึกษาต่อต่างประเทศ ได้แก่ คะแนนและเกรดเฉลี่ยสะสม ปัจจัยด้านภูมิหลังครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อต่างประเทศและไม่ศึกษาต่อต่างประเทศ ได้แก่

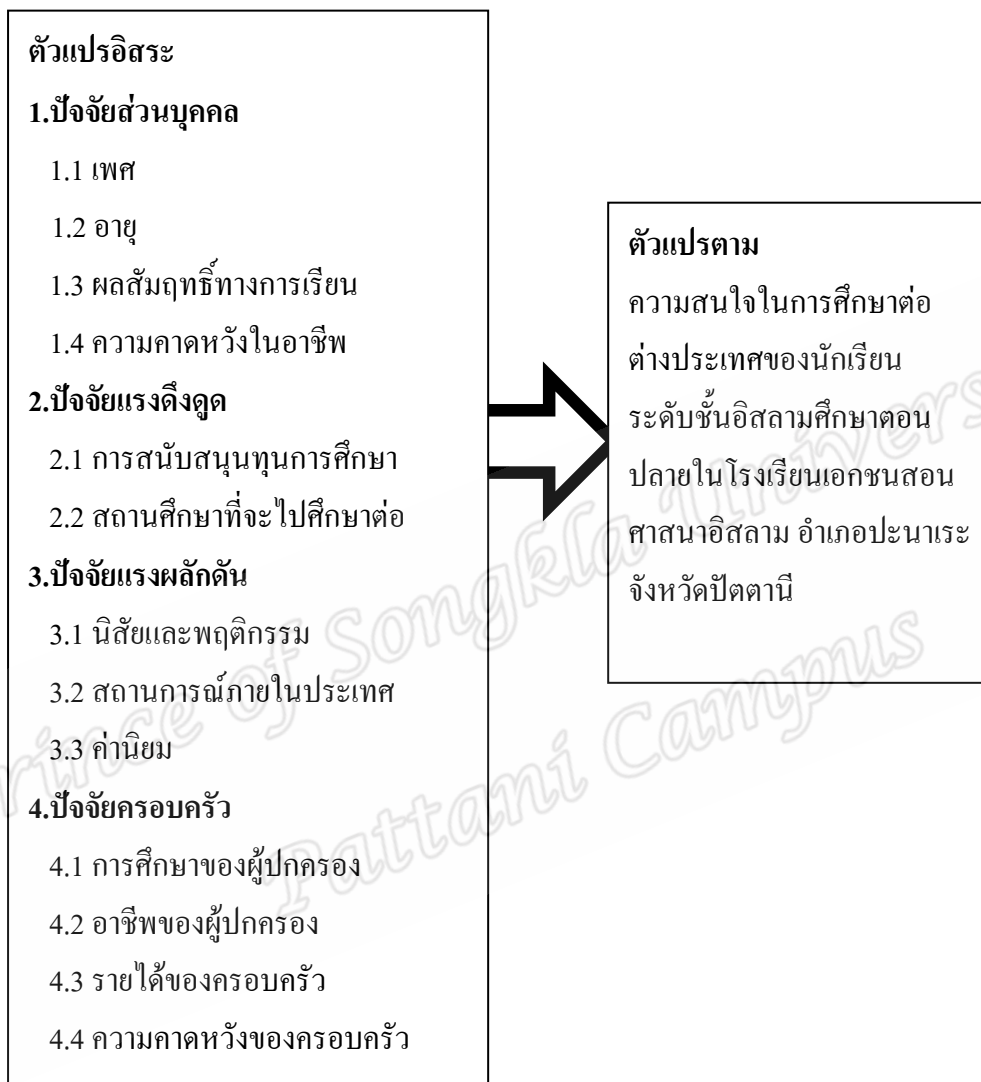
รายได้บิดา รายได้มารดา รายได้ผู้ปกครอง การศึกษามารดา การศึกษาผู้ปกครอง อาชีพบิดา อาชีพผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มนักศึกษาที่มีการตัดสินใจศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อต่างประเทศ เมื่อพิจารณาจากฟังก์ชัน พบว่า ปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มได้ คือ จุดมุ่งหมาย ความคาดหวัง ความสามารถ การได้รับการสนับสนุน โอกาส การถูกบังคับ นิสัยและความเคยชิน ข้อผูกพัน ความเชื่อ โดยสามารถจำแนกกลุ่มของนักศึกษาที่มีการตัดสินใจศึกษาต่อต่างประเทศและไม่ศึกษาต่อต่างประเทศได้ถูกต้องร้อยละ 80.80

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อเห็นได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อส่วนใหญ่แล้วนักเรียนที่ตัดสินใจหรือเลือกศึกษาต่อมาจากหลายปัจจัยด้วยกัน เช่น ปัจจัยส่วนตัว ปัจจัยครอบครัว ปัจจัยสภาพแวดล้อม ปัจจัยสังคมและปัจจัยโรงเรียน ซึ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อส่วนใหญ่จะเป็นความต้องการหรือเลือกศึกษาต่อสถาบันการศึกษาภายในประเทศ ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสนใจในการศึกษาต่อสถาบันการศึกษาในต่างประเทศของนักเรียนไทย เพื่อนำมาเป็นประโยชน์ในด้านการวางแผนการศึกษาของประเทศไทยในอนาคต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดว่า ความสนใจในการศึกษาต่อต่างประเทศของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี เกี่ยวข้องกับเพศของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคาดหวังในอาชีพ การสนับสนุนทุนการศึกษา สถานศึกษาที่จะไปศึกษาต่อ นิสัยและพฤติกรรม สถานการณ์ภายในประเทศ ค่าธรรมเนียม การศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว ความคาดหวังของครอบครัว

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับความสนใจในการศึกษาต่อต่างประเทศของนักเรียนระดับชั้น
อิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสนใจในการศึกษาต่อต่างประเทศของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจการศึกษาต่อต่างประเทศของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ที่มีปัจจัยแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยแรงดึงดูด ปัจจัยแรงผลักดันและปัจจัยครอบครัวยังของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายต่างกัน ทำให้ความสนใจในการศึกษาต่อต่างประเทศของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์

1. ด้านความรู้

จากการวิจัยความสนใจในการศึกษาต่อต่างประเทศของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานีมีประโยชน์ในด้านความรู้ดังนี้

- 1.1 ได้ทราบความสนใจในการศึกษาต่อต่างประเทศของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี
- 1.2 ได้ทราบปัจจัยที่มีต่อความสนใจในการศึกษาต่อต่างประเทศของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

2. ด้านการนำไปใช้

จากการวิจัยความสนใจในการศึกษาต่อต่างประเทศของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถแยกประโยชน์ได้ดังนี้

2.1 เป็นประโยชน์ต่อสถาบันระดับอุดมศึกษาในการกำหนดนโยบายทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

2.2 เป็นแนวทางในการประกอบการตัดสินใจที่สอดคล้องกับความสนใจในการศึกษาต่อของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

2.3 นำผลการวิจัยที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยความสนใจในการศึกษาต่อต่างประเทศของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่วางไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี จำนวน 690 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้มาจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยสูตรของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 253.21 เป็น 254 คน สำหรับการสุ่มตัวอย่างจะใช้การสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling)

3. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 อายุ

1.2.1 อายุ 15-17 ปี

1.2.2 อายุ 18-20 ปี

1.2.3 อายุ 21 ปีขึ้นไป

1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.3.1 พอใช้

1.3.2 ปานกลาง

1.3.3 ดี

1.3.4 ดีมาก

1.3.5 ดีเยี่ยม

1.4 ความคาดหวังในอาชีพ

1.4.1 ครูสอนศาสนา

1.4.2 ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

1.4.3 พนักงานบริษัท/ลูกจ้างเอกชน

1.4.4 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

1.4.5 อื่นๆ

2. ปัจจัยแรงดึงดูด

2.1 การสนับสนุนทุนการศึกษา

2.2 สถานที่ศึกษาที่จะไปศึกษาต่อ

3. ปัจจัยแรงผลักดัน

3.1 นิสัยและพฤติกรรม

3.2 สถานการณ์ภายในประเทศ

3.3 ค่านิยม

4. ปัจจัยครอบครั

4.1 การศึกษาของผู้ปกครอง

4.2 อาชีพของผู้ปกครอง

4.3 รายได้ของครอบครัว

4.4 ความคาดหวังของครอบครัว

4. ตัวแปรตาม คือ ความสนใจในการศึกษาต่อต่างประเทศของนักเรียนระดับชั้นอิสลาม
ศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความสนใจในการศึกษาต่อต่างประเทศ หมายถึง ความรู้สึก หรือ ความปรารถนาในการศึกษาต่อต่างประเทศของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

นักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลาย หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นอิสลามศึกษาปีที่ 8, 9 และ 10 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

การสนับสนุนทุนการศึกษา หมายถึง งบประมาณการศึกษาต่อต่างประเทศที่ได้รับจากครอบครัวหรือได้รับจากบุคคลอื่นๆ ในชุมชนของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

สถานศึกษาที่จะไปศึกษาต่อ หมายถึง ชื่อเสียง คุณภาพของอาจารย์และทุนการศึกษาของสถานศึกษาในต่างประเทศ

นิสัยและพฤติกรรม หมายถึง คุณลักษณะและความเป็นอยู่ของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

สถานการณ์ภายในประเทศ หมายถึง สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่อาศัยของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่นักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายหรือสังคมยึดถือ เป็นเครื่องช่วยก่อให้เกิดความสนใจและกำหนดการกระทำของตนเองในการศึกษาต่อต่างประเทศ

การศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง การศึกษาจากต่างประเทศหรือไม่เคยศึกษาต่อต่างประเทศของผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง การประกอบอาชีพของผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

รายได้ของครอบครัว หมายถึง รายได้ของครอบครัวทั้งที่เป็นเงินเดือน หรือ รายได้การค้าขายอื่นๆ ในแต่ละเดือนของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

ความคาดหวังของครอบครัว หมายถึง ความประสงค์ ความปรารถนาของครอบครัวเกี่ยวกับการศึกษาต่อต่างประเทศของนักเรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี